

DZIENNIK POZNAŃSKI.

Dziennik Poznański wychodzi codziennie, z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych. Przedpłata kwartalna wynosi w miejscu bez Dodatku Rolniczego 1 tal. 20 sgr., z Dodatkiem 2 tal. 5 sgr., na pocztach krajowych bez Dodatku Rolniczego 2 tal. 9 fen., z Dodatkiem 2 tal. 15 sgr. Pojedyncze egzemplarze sprzedają się po 1 sgr. 6 fen. w ekspedycji Dziennika Poznańskiego w Poznaniu przy Placu Wilhelmowskim nr. 8. Taż ekspedycja przyjmuje doniesienia i obwieszczenia za opłatą 1 sgr. 3 fen. od wiersza czterdzielnej kolumny. Listy do redakcji i ekspedycji winny być frankowane.

№ 132.

Wtorek 12 czerwca 1860.

№ 132.

Poznań, 11 czerwca. Kończymy przerwane wozdanie z rozpraw nad wnioskiem landszafto-p. Morawskiego.

Poseł Żółtowski tak dalej mówił:

Zresztą, bądź co bądź, zgadzam się ostatecznie nie z tym co pan minister wypowiedział, mówiąc: „Nie o co innego teraz chodzić może, o rozstrzygnięcie pytania, czy administracja nową seryalistów zastawnych, które mają być powierzone, albo też władzom Nowego ziemskiego instytutu kredytowego? czy raczej starać się należy o połączenie obydwóch instytutów, i tej tak połączonej administracji, przekazać także zadanie nowej seryi? To jest stanowisko, o które tu chodzi.“ Na dzisiejszym posiedzeniu mówił pan minister co do treści to samo.

Mniemam, Panowie, że się przekonacie z tego, co Wam powiedział, iż dwie ostatnie przez pana ministra sprawy wewnętrznych postawione alternatywy, połączoneby były dla nas z wielką niekorzy-

Pozostaje więc tylko jeszcze rozebrać pierwszą alternatywę, a sposób już sam, w jaki pan minister przedłożył, dopiero przezemnie orzeczeniu postawił, udowadnia zupełnie, że się mylił utrzymując, iż na dalsze udzielenie kredytu staremu Ziemstwu, z przyczyn prawnych pozwolić można. Odwoływano się w tym razie na końcowe zdanie §. 16 rozporządzenia z roku 1842, na nienależne prawo właścicieli listów zastawnych, na pisy ziemskie co do funduszu właściwego i w tym na przywileje służące staremu Ziemstwu. Co do pierwszego punktu, rozporządzenie powołane w swoim §. 16:

„Po upływie pięciu lat i po nastąpieniu zupełnego zamknięcia systemu 3½ procentowej pożyczki ziemskiej, żadne wnioski o rewizję taks i o przyzwolenie do udzielenia dodatkowej pożyczki, użyte już być nie mogą itd., ale raczej system ten z upływem 7 lat ma być całkowicie i niezmiennie zamknięty dla wszystkich właścicieli listów.“

„Ale też, Panowie, nikt nie myśli o otworzeniu nowego systemu 3½ procentowych listów zastawnych; bo to też już z powodu przepisów o amortyzacji i z powodu dopłacać się mających na tę pożyczkę dodatków, tak by mało było pożyteczne, że niktby z tego żadnej korzyści nie odniósł. Zatem raczej o założeniu nowego systemu, a temu dążeniu nie sprzeciwia się żaden prawny przepis, jak się o tym już z tego przekonujemy, że rząd nie wahał, także z swą stroną nowy system zaprowadzić.“

Fakt ten służy również do odparcia zarzutu, że nowa emisja narażała na niebezpieczeństwo właścicieli listów zastawnych, gdyż konkurencja, którąby zjadła listów zastawnych wypłynęła, staje również, jeżeli inny instytut takowe w obieg wyprowadzi. Przypomnijcie, że nowo wyprowadzać się mające listy zastawne, mogą być zajęte w książki hipoteczne dopiero po starszych, a zatem bezpieczeństwu ostatnich w żadnym razie nie zrobią ujmy.

Podobnie się także rzecz ma z rękojmią właściwego funduszu. Pozostanie on dla właścicieli nowych listów zastawnych nienaruszalnym, o ile na rzecz nowej seryi był zastawiony. Skoro jednakże mające na nim zobowiązania wypełnione zostaną, nie się nie wyklucza możliwość użycia go dla nowej seryi. Rząd nawet sam był przeciwny temu zdaniu, jak się to okazuje z propozycjami uczynionymi deputowanym Ziemstwu. Powiedziano:

„W każdym razie przechodzi ta część funduszu właściwego, która według stosunku pierwotnego 4 i 3½ procentowego kapitału listów zastawnych ma być wypożyczoną, na właściwy fundusz nowej seryi, podczas kiedy budynek Ziemstwu pozostaje wspólną własnością obydwóch seryi.“

„Daleko jeszcze wyraźniej brzmi oświadczenie przez pana komisarza rządowego do protokołu z d. 15 marca r. z. podane. Powiedziano w tym oświadczeniu:

„„Podobnież przekaz pewnej części funduszu właściwego starego towarzystwa na rzecz nowego, ma dopiero nastąpić po ustaniu starego Ziemstwa.““

„Usiłowanie zatem nasze dąży do tego, ażeby bez żadnej szkody dla starego Ziemstwa, zapewnić dla mającej się utworzyć nowej seryi, gwarancją znacznego właściwego funduszu, przez co naturalnie papiery w obieg puszczając się mające co do bezpieczeństwa i pokupu tylko skorzystać mogą, i przez co biorącemu pożyczkę, zabezpieczyłoby się korzyść wyższego kursu.“

„Pominawszy to, nawet i ze względu na ekonomia polityczną, zdaje się być zbawiennejszą rzeczą, przez długie lata wybierany fundusz w całości utrzymać, ażeby go mógł użyć za dźwignią dobrobytu narodowego, niżli rozdzielić go stósownie do udziału pomiędzy właścicieli listami zastawnymi obdłużonych majątków.“

„Co do ostatniego zarzutu, utrzymują, że prawa, jakie staremu Ziemstwu przy egzekucjach, sekwestrach i subhastacjach służyły, były przywilejami, które teraz, ponieważ naruszają prawa trzecich osób, udzielane tylko być mogą w drodze prawa, a nie przez rozporządzenia. Lecz widzimy, Panowie, że codziennie wychodzą rozporządzenia które podobne prawa nadają, a gdybyście Panowie jeszcze jakkolwiek wątpliwość w tym względzie mieli, przytoczę Wam powagę, której zapewne zaprzeczycie nie zechcecie. Regulamin z dnia 11 maja 1849 mówiący o pozwoleniu obdłużania ziemskich nierycerskich posiadłości, które według szląskiego regulaminu ziemskiego z d. 9 lipca 1770 wykluczone były od udziału w ziemskim stowarzyszeniu kredytowym, powiada w §. 12:

„„W tym celu nietylko upoważnia się Ziemstwo do wnoszenia o sądową egzekucję przeciw ruchomemu majątkowi albo o sądową sekwestrację posiadłości gruntowej lub o subhastację, ale nadto jest mu także wolno samemu zaprowadzić sekwestrację posiadłości gruntowej i przedłużać ją aż do swego zaspokojenia.““

„a w §. 14 przyznane jest to samo prawo co do tych dóbr, które na wniosek wierzycieli sekwestracji podpadają. Że rząd to samo zdanie podziela, dowodzą projekta, które w przeszłym roku sam poczynił. Wyrażone jest w nich:

„„W ten sposób nowo uorganizowane Ziemstwo mieści w sobie dwie serye listów zastawnych:

- a) dotychczasowych 4 i 3½ procentowych,
- b) nowo mających się wygotować i stósownie do statutu z dnia 13 maja 1857 już wygotowanych.“

„Do ostatnich zastosowane zostaną wszystkie przepisy ziemskiego regulaminu kredytowego z dnia 15 grudnia 1821 roku, wyjąwszy rozpoczęcia peryodu amortyzacyjnego, w którym to względzie przepisy statutu z dnia 13 maja 1857 r. będą obowiązywały.““

„Widzicie zatem, Panowie, że wtenczas nie miano żadnej wątpliwości, iż rozciągnięcie praw służących Ziemstwu wedle starego regulaminu, na nowo utworzyć się mającą seryę, prawnie jest dopuszczalne. Ale żądano za to wówczas tak wysokiej ceny, żeśmy nie byli w stanie jej zapłacić.“

„W końcu nie mogę pominąć milczeniem zarzutu, którym, podług sprawozdania komisji do wniosku księcia Radziwiłła w izbie panów wysłanej, komisarz rządowy w swych argumentacjach przeciw możności wypuszczenia 3ciej seryi przez stare Ziemstwo się zastawiał, oświadczać:

„„Przy toczących się obradach, prawne trudności, które dalszemu rozszerzeniu starego instytutu przeszkadzały, przyznał nawet sam generalny syndyk ziemski, Chelmiński, a jest on powagą, na której polegać można.““

„Naprzód, istnienie trudności nie dowodzi jeszcze niemożności wykonania jakiejś rzeczy, a potem po-

zwalam sobie oświadczenie tegoż męża, na którego pan komisarz rządowy się odwołał, złożyć na stole wysokiej izby. Kończy się ono następującymi wyrazami:

„„zawsze było i jest moim przekonaniem, że trzecia serya przy starém Ziemstwie zarówno prawnie dopuszczalna jest, jak w roku 1842 dozwolona druga serya, i że tylko rozszerzenie starego stowarzyszenia ziemskiego członkom tegoż rzeczywisty pożytek przynieść może.““

„Wszystko com powiedział da się przeto zebrać w orzeczeniu dwóch mężów, których na tym polu rząd sam za powagi uznaje. Baron Monteton powiada:

„„Mniemam, że stąd wypływa, iż branie udziału tych właścicieli dóbr (którzy do starego Ziemstwa należą) w Nowym instytucie zupełnie jest niepodobnym, i że instytut ten jest dla nich całkiem bezkorzystny.““

„Tajny radzca Chelmiński pisze, jakeście Panowie dopiero słyszeli:

„„Zapewniam niniejszém, iż zawsze było i jest moim przekonaniem, że trzecia serya przy starém Ziemstwie zarówno prawnie dopuszczalna jest, jak w roku 1842 dozwolona druga serya, i że tylko rozszerzenie starego stowarzyszenia ziemskiego członkom tegoż rzeczywisty pożytek przynieść może.““

„Starałem się o ile możności, Panowie, dać Wam jasny obraz tej sprawy, bo uważam za obowiązek każdego członka tej izby, wszelkich użyć środków, jakimi by w obrębie prawnych szranków mógł dla swej sprawy cośkolwiek zdziałać. Skutek wprawdzie odemnie nie zależy. Przymówienie moje nie nawróci uprzedzonych, jeżeliby tacy między nami znajdować się mieli, lecz bezstronnego sędziego przekona, że nie żądaliśmy nic niesprawiedliwego ani niepodobnego do osiągnięcia, a stawianie z tego tu miejsca sprawiedliwych i do osiągnięcia podobnych żądań, zapewne nikomu za błąd poczytanem nie będzie.“

„Z tej przyczyny, Panowie, proszę Was głosujcie za niezmienionym wnioskiem Morawskiego.“

Minister spraw wewn. hr. Schwerin odpowiada, że wnioskodawcy zajątrują się na obecną sprawę z tegoż samego stanowiska, z którego na wszystkie zajątrują się przedmioty, to jest ze stanowiska polskich wyłącznie interesów. Wykazuje się to już stąd, że wniosek obecny nie wyszedł od posłów prowincji poznańskiej w ogóle, ale podpisali go tylko członkowie polskiej frakcji. Rząd jednakowoż nie może traktować tej sprawy ze stanowiska zachowania polskości, ale ze stanowiska opieki należnej obu narodowościom zarówno. Dalej minister zbieć się stara to co mówca poprzedni powiedział o obowiązku płynącym dla członków dyrekcji starego Ziemstwa z przysięgi przez nich złożonej, i o małym zaufaniu jakiego listy zastawne Nowego instytutu zajątrują. Kończy powtarzając, że mowy tu niema o żadnej obrazie czyjegoś prawa, albowiem prawa starego Ziemstwa objęte są jego statutem a statut ten najsumienniej jest wykonywany. Chodzi więc tylko o udzielenie całkiem nowego kredytu, a że rząd w takim razie musi dać poprzednio swoje przyzwolenie, naturalną więc jest, że wiąże to przyzwolenie do warunków, które mu się dla różnych względów koniecznymi być widzą.

Poseł Morawski. „Panowie, nie tałem sobie i chwili, w jak trudnym położeniu wniosek mój znajdować się będzie, gdy w ostatnim dniu naszych posiedzeń i w ostatniej do tego godzinie, owiej hora fatalis, jak ją p. minister nazwał, pod rozprawę przyjdzie. Dla tego też przestane w wywodzie moim na przytoczenie rzeczy najniezbędniejszych. Po obszernym wywodzie mego kolegi nie potrzebuję już wdawać się w roztrząsanie rzeczy samej. Spóźniona wreszcie pora nie dozwala tego; wszakże niektórych oświadczeń p. ministra bez odpowiedzi zostawić nie mogę. W pierwszym wywodzie swoim powiedział on, żeśmy nie byli powinni tyle wyprowadzić hucfów na plac potyczki i tyle użyć sił dla osiągnięcia takiego rezultatu, gdyż rokowania byłyby się i bez tego rozpoczęły. Boli mnie bardzo ironia, Panowie, w tych

Obwieszczenie. [1084]

w sprawie konkursowej nad majątkiem dziedzicą dóbr Ernesta Müllera (Krzyczka), wyznaczono do zgłoszenia się z pretensjami wierzycieli konkursowych drugi termin aż do 30 czerwca r. b.

Wierzycieli, którzy się jeszcze pretensjami nie zgłosili, wzywamy, aby aż do z wyżej wymienionego dnia, o należności ich już proces się toczy nie, z zażądaniem dla nich prawa pierwszeństwa, u nas na piśmie do protokołu je oznajmili.

Termin do rozpoznania wszystkich, 4 kwietnia r. b. aż do pomienionego drugiego terminu zameldowanych pretensji, na dzień

30 czerwca r. b. przed południem o godz. 10 przed podpisaniem komisarzem, w lokalu sądowym pod nr. 17, jest wyznaczony, i na termin ten wszystkich wierzycieli wzywamy, którzy w jednym z wyznaczonych przeciągów czasu z pretensjami się zgłosili.

Kto na piśmie się zgłasza, powinien przynieść kopię podania i przydanych skryptów. Każdy wierzyciel nie zgłaszający w obwodzie naszego urzędowania, musi, oznajmiając u nas presją, ustanowić pełnomocnika z licznymi mieszkanymi w miejscu albo mającymi u nas prawo praktykowania, z zastrzeżeniem rzeczowników.

Tym, którzy tutaj znajomości nie mają, na mandataryuszów proponujemy najlepszych rzeczowników Noltego, Pohlego i Kieblera.

Leszno, dnia 25 maja 1860.

Królewski Sąd powiatowy.

Komisarz konkursu

Połomski.

Koziół jest na sprzedaż na ś. Wojciechu nr. 28. [1094]

Sprzedaz konieczna. [60]

Sąd powiatowy w Środzie.

Wydział pierwszy.

Nieruchomość Juliannie z Giesow zamężnej za Karolem Sitz należącą, w Jerzynie pod nr. 1 położoną, oszacowana na 6526 tal. 14 sgr. 3 fn. wedle taksy, mogącej być przejrzaną wraz z wykazem hipotecznym i warunkami w rejestraturze, ma być

dnia 20 lipca 1860 przed południem o godzinie 11

w miejscu zwykłym posiedzeń sądowych sprzedana.

Wierzyciele, którzy dla pretensji realnej z księgi hipotecznej nieokazującej się zaspokojenia poszukują z ceny kupna, powinni się z takową do sądu zgłosić.

Niewiadomi z pobytu wierzyciele proboszcz Pluciński, dzierżawca Julian Niklewicz i inspektor gospodarczy Teodor Haake zapożyczają się niniejszym publicznie.

Środa, dnia 30 listopada 1859.

Pewna osoba z dobrej rodziny, która się zna na gospodarstwie i na którą całkiem można się spuścić, życzy sobie umieszczenia od ś. Jana. Dowiedzieć się można w księgarni K. Rejznera. [1089]

Dominium Grabie pod **Toruniem**, prowadzące gospodarstwo w sposób racjonalny i mające gorzelnię, poszukuje od ś. Jana młodzieńca chcącego się poświęcić nauce praktycznej gospodarstwa za wynagrodzeniem 120 tal. rocznej pensji. Bliższą wiadomość udzieli pan Krethlow, rządcza na dobrach Grabskich. [1038]

Dominium Mielżyn pod **Witkowem** ma 200 **tlustych skopów** na sprzedaż. [1049]

Walne Zebranie Towarzystwa pomocy naukowej powiatu Obornickiego odbędzie się dnia 21 czerwca r. b. w Obornikach o godzinie 11 rano w hotelu Marquadta, na które — choćby tylko dla tej ważnej przyczyny, w jaki sposób się ma uwiecznić imię założyciela towarzystwa pomocy naukowej dr. Karóla Marcinkowskiego — spodziewa się najliczniejszego zjechania członków. [1092] Komitet.

FIGURA

Matki Boskiej N. P. P.

6 stóp wysoka z lanego kamienia jest do widzenia do 17 b. m. w fabryce méj wyrobów z lanego kamienia przy Małych Garbarach nr. 9.

[1047]

A. Krzyżanowski.

Z ponad Renu otrzymałam znaczny dobór **obrazów olejnych** na płótnie i na blasze, wystawiających wizerunki świętych i najpiękniejsze okolice; obrazy takowe polecam po **nader niskich** cenach.

Grünastłowa

[1027]

ulica Jezuicka nr. 8.

Włosie końskie

najlepszej jakości na materace otrzymał w komis

[1056]

M. S. Wollenberg

ulica Butelska 23.

Przy Strzeleckiej ulicy nr. 13 i 14 są dogodne stajnie dla koni wyścigowych do wynajęcia. Bliższych wiadomości zasięgnąć można u właściciela Szczerbińskiego przy Koziłej ulicy nr. 1. [1079]

G. W. Sussnera
GRETA POLYCOLOR,

kolorowa olejna kreda i rysiki

dla

malarzy, rysowników, architektów, dyktantów, oraz i dla szkół, w pudełkach po 12, 18, 24, 36 i 48 rysików, wraz z potrzebnym do tego papierem poleca

skład papieru

C. W. Kohlschütter

Rynek 58.

Nowy ten wynalazek polecają bardzo gorąco akademie w Berlinie, Dreźnie, Monachium, Dysseldorfie, Paryżu i Antwerpii.

Techniczną wskazówkę do używania **Creta Polycolor** dostaną szanowni odbiorcy w osobnej broszurce bezpłatnie; obraz rysikami temi wykonany leży do łaskawego rozpatrzenia się. [1060]

OLIWE

najprzedniejszą, francuską (Huile fine d'Aix) poleca w butelkach różnej wielkości i funtami.

Kupującym ryczałtowo na dalszą sprzedaż, stósownie taniej.

J. N. Leitgeber,

[1067]

róg Garbar i Wodnej ulicy.

Bardzo stary

NORDHAEUSER

wódkę żytnią, prosto z miejsca sprawdzoną, poleca w butelkach oryginalnych **jak najtaniej**

C. F. Jaenicke.

[1028]

Poznań, ulica Szeroka nr. 17.

Znaczną ilość korzystnie zakupionych czarnych szwajcarskich kitajek, Poultis de soie polecamy łaskawym względem.

Również polecamy podczas odpowiedniej pory świeżo otrzymane **mousselenettes** i **batysty** po nader tanich cenach.

MAYERA FALKA NASTĘPCY.

Krecone rzemieńne półszorki, latowe i zimowe dery na konie, siatki od much, czapraki, siatki na stoły wszelkiej wielkości poleca

Juliusz Scheduling

Poznań, na Chwaliszewie przy moście na Warcie.

Najlepsze smarowidło do wozów, terpentynę, najlepszy tran, smołę, pokost

poleca **JULIUSZ SCHEDING**

na Chwaliszewie przy moście.

TEKTURĘ NA DACHY

ogniotrwałą z fabryki W. Wolfheima w Szczecinie,

SMOŁOWIEC i ASFALT

poleca po cenach fabrycznych

JULIUSZ SCHEDING

na Chwaliszewie przy moście.

